

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Rok szkolny 2026/2027

Nauczycielki: Adriana Haładuda, Magdalena Spychała-Reiss, Justyna Kmiecik

I. Ogólnie

- Nauczycielki korzystają z materiałów: Podręcznik i zeszyt ćwiczeń *NOWE Słowa na start! 8* Wydawnictwa *Nowa Era*, Repetytorium z języka polskiego i Arkusze egzaminacyjne Wydawnictwa *Nowa Era*.
- Podręcznik „NOWE Słowa na start! 8” został opracowany na podstawie programu nauczania języka polskiego autorstwa Marleny Derlukiewicz. Seria wykorzystuje spiralny układ treści, łączy kształcenie literackie i językowe oraz systematycznie przygotowuje ucznia do egzaminu ósmoklasisty.
- **Podstawa prawna:** Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356, ze zm.; w tym Dz.U. z 2024 r. poz. 996).
- Uczniów obowiązują wiadomości i umiejętności nabyte w klasach IV - VII. Ocenę wyższą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania ocen niższych – pozytywnych. Ocenę klasyfikacyjną ustala się zgodnie zasadami zawartymi w wewnątrzszkolnym systemie oceniania i na podstawie analizy poniższych wymagań.
- Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który mimo wsparcia, informacji zwrotnej i możliwości uzupełnienia braków nie przedstawia powtarzalnych dowodów spełnienia wymagań przewidzianych na ocenę dopuszczającą.

II. Szczegółowo

Wymagania konieczne (K) – odpowiadają ocenie **dopuszczającej** (ocena 2). Obejmują najważniejsze wiadomości i umiejętności, bez których uczeń nie może kontynuować nauki.

Wymagania podstawowe (P) – odpowiadają ocenie **dostatecznej** (ocena 3). Obejmują wymagania z poziomu **K** oraz treści łatwe i średnio trudne, które są stosowane w sytuacjach typowych.

Wymagania rozszerzające (R) – odpowiadają ocenie **dobrej** (ocena 4). Obejmują wymagania z poziomu **K i P**, a także wiadomości i umiejętności o większym stopniu trudności, przydatne w nowych sytuacjach.

Wymagania dopełniające (D) – odpowiadają ocenie **bardzo dobrej** (ocena 5). Obejmują wymagania z poziomu **K, P i R**, a także pełny zakres wiedzy z programu nauczania, w tym treści złożone i problemowe.

Wymagania wykraczające (W) – odpowiadają ocenie **celującej** (ocena 6). Obejmują wymagania z poziomu **K, P, R i D**, dodatkowo stosowanie nabytej wiedzy i umiejętności w sytuacjach nietypowych, złożonych. Mogą obejmować także wiedzę wykraczającą poza program, np. znaczące osiągnięcia w konkursach.

Odniesienie do podstawy programowej	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
1. Kształcenie literackie i kulturowe	- klasyfikuje czytany utwór literacki jako należący do epiki, liryki lub dramatu; - zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi; - wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: fraszka, sonet, pieśń, hymn, satyra, tragedia, powieść historyczna), odróżnia je od rodzajów literackich; - wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem; - wyszukuje w tekście wskazane informacje; - czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych; - rozpoznaje wskazany przez nauczyciela tekst jako reportaż; - zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach	- wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach; - posługuje się terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi; - zna nazwy gatunków lirycznych, epickich i dramatycznych w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, epepeja, tragedia, wskazuje utwory należące do tych gatunków; - wyszukuje w tekście literackim użytych środków językowych i nazywa je; - wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór; - zapoznaje się	- określa cechy charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach; - posługuje się terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych; - wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki literackie; - rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: neologizm, symbol, alegorię, ironię), próbuje określić ich funkcję; - określa problematykę egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór; - odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze; - wskazuje elementy symboliczne;	- wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami, omawia cechy utworów synkretycznych; - poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych; - poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów; - wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych; - poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje wartości, do których odwołuje się utwór; - interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze;	- samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literackie; - porównuje utwory; - wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów i gatunków literackich do pełniejszego odczytania utworów; - biegle posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich; - objaśnia funkcję różnego rodzaju środków stylistycznych użytych w tekście, funkcjonalnie stosuje środki stylistyczne w swojej wypowiedzi; - samodzielnie odczytuje problematykę egzystencjalną i aksjologiczną poznawanych tekstów; - twórczo poszerza interpretację utworu o potrzebne konteksty;

	współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych; -czyta w całości wszystkie wymagane lektury.	ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu; -wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu; - klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy; -rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: reportaż i felieton); -znajduje w omawianych tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych; -czyta w całości wszystkie lektury.	-wyszukuje i porządkuje cytaty; -wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa; -zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (reportaż, felieton); -samodzielnie znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych; -czyta W całości wszystkie wymagane lektury i interpretuje je.	-interpretuje dzieło sztuki; -funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi; -określa funkcje literatury: pięknej, popularnonaukowej i publicystyki; -określa cechy gatunków dziennikarskich (reportaż, artykuł); -analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich; -czyta w całości wszystkie wymagane lektury i interpretuje je w połączeniu z kontekstami.	-sprawnie posługuje się terminologią dotyczącą innych dziedzin kultury; -porównuje teksty należące do różnych dziedzin kultury; -samodzielnie analizuje i interpretuje różne teksty kultury; -twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje zgromadzone informacje we własnej pracy; -wyjaśnia różnice między literaturą piękną, popularnonaukową, publicystyką; -wskazuje w tekstach cechy reportażu i felietonu; -samodzielnie wskazuje we współczesnej kulturze popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, nazywa sposób nawiązania; -czyta w całości wszystkie wymagane lektury, zna ich treść i problematykę oraz chętnie czyta i zna wiele tekstów spoza podstawy programowej.
--	---	---	--	---	--

2. Kształcenie językowe:	- rozpoznaje i tworzy, z pomocą nauczyciela, wypowiedzenia wielokrotnie złożone; -odróżnia mowę niezależną od zależnej; -zauważa zróżnicowanie słownictwa języka polskiego, rozpoznaje słownictwo gwarowe, środowiskowe; -stara się wzbogacać swoje słownictwo, wyjaśnia znaczenie wyrazów; -rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, używa ich; -podaje przykłady homonimów; -stara się dostosować styl do tworzonej wypowiedzi, -stosuje podstawowe zasady etykiety językowej, nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym, funkcjonalnie korzysta ze słowników: ortograficznego, języka polskiego, poprawnej	- stara się stosować normę wzorcową i użytkową; -tworzy poprawne wypowiedzenia wielokrotnie złożone; -przekształca poprawnie mowę niezależną w zależną; -rozpoznaje zróżnicowanie słownictwa języka polskiego, rozpoznaje zapożyczenia, archaizmy, słowa gwarowe; -wzbogaca swoje słownictwo; -ma świadomość treści i zakresu używanych wyrazów; -stara się używać poprawnych form nazw osobowych i miejscowych; -wyjaśnia znaczenie homonimów; -zauważa zróżnicowanie stylistyczne wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi, stosuje zasady etykiety językowej, pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej.	- stosuje normę wzorcową i użytkową; - rozpoznaje i tworzy różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych; -przekształca poprawnie mowę zależną w niezależną i odwrotnie, przestrzega zasad zapisu; -rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i ograniczonym zasięgu, rozpoznaje zapożyczenia, archaizmy, neologizmy, kolokwializmy, słowa gwarowe; -zna sposoby wzbogacania słownictwa i korzysta z nich; -odróżnia treść i zakres wyrazu; -używa poprawnych form nazw osobowych i miejscowych; -poprawnie używa homonimów; -rozpoznaje i nazywa różne style, różnicuje stylistycznie swoje wypowiedzi, świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej, pisze zgodnie z normami poprawności językowej,	- formułuje wypowiedzi poprawne pod względem językowym; -rozróżnia i stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych; -poprawnie stosuje w wypowiedziach mowę zależną i niezależną; -wskazuje funkcję wykorzystania w wypowiedzi różnych rodzajów słownictwa; -funkcjonalnie korzysta ze słowników; -różnicuje słowa w zależności od ich treści i zakresu znaczeniowego; -nazywa rodzaje nazw osobowych i miejscowych, używa ich poprawnych form; -nazywa rodzaje stylów użytkowych, poprawnie używa ich w wypowiedzi; -wyjaśnia zasady etykiety językowej, pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty.	- formułuje wypowiedzi poprawne, bogate językowo, precyzyjne, zachowujące obowiązujące normy; -świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych; -wykorzystuje funkcjonalnie mowę zależną i niezależną dla osiągnięcia w wypowiedzi pożądanego efektu; -bogaci swoje słownictwo; -bezbłędnie używa różnych rodzajów nazw osobowych i miejscowych; -funkcjonalnie używa użytkowych stylów wypowiedzi; -doskonali własny styl wypowiedzi, mając świadomość cech dobrego stylu; -wypowiada się swobodnie i kulturalnie w różnych sytuacjach; -zapisuje poprawnie swoje wypowiedzi, dokonuje ich autokorekty.
--	---	--	--	--	--

	polszczyzny, prowadzi zeszyt przedmiotowy.		ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy.		
3.Tworzenie wypowiedzi.	- wypowiada się ustnie na podany temat; -używa prostych środków retorycznych; -tworzy plan wypowiedzi; -pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny oraz formy wypowiedzi poznane w klasach I-VII; -stosuje akapity; -formuluje prostą tezę i hipotezę; -przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia; -podaje przykłady ilustrujące argumenty; -podejmuje próby wnioskowania; -rozpoznaje w różnych tekstach środki perswazji i manipulacji; -zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; -przekształca tekst cudzy (skraca, streszcza);	- wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych; -pisze plan wypowiedzi; -pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, otwarty, artykuł oraz formy wypowiedzi poznane w klasach I-VII, starając się zachować wyznaczniki gatunku; - stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy; formuluje tezę i hipotezę; wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji; - przedstawia argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów; podaje przykłady ilustrujące argumenty; formuluje proste wnioski; rozpoznaje	- wypowiada się ustnie, wykorzystuje środki retoryczne; -tworzy poprawnie plan wypowiedzi; -pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, otwarty, artykuł oraz formy wypowiedzi poznane w klasach I-VII, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję; -stosuje akapity; -formuluje tezę i hipotezę; -wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów; -podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty; -formuluje wnioski wynikające z argumentacji; -rozpoznaje w różnych tekstach użyte środki perswazji i manipulacji; -zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi;	- tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi; - funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę; -tworzy szczegółowy plan wypowiedzi; - samodzielnie pisze wszystkie poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, otwarty, artykuł oraz formy wypowiedzi poznane w klasach I-VII, stosując odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej; -stosuje rytm akapitowy; formuluje tezę i hipotezę; -wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów; -podaje celne i	- wypowiada się, realizując zamierzony cel; -wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie i twórczo środki retoryczne i stylistyczne; -gromadzi potrzebny materiał, korzystając z różnych źródeł; -pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, otwarty, artykuł oraz formy wypowiedzi poznane w klasach I-VII, stosując funkcjonalnie różnorodne środki językowe; -twórczo i funkcjonalnie stosuje rytm akapitowy; -formuluje tezę i hipotezę, dostosowuje je do przyjętej formy rozprawki; -wyraża własne zdanie i uzasadnia je w sposób trafny i wnikliwy;

	-formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu; -recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy.	w różnych tekstach podstawowe środki perswazji i manipulacji; zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; przekształca tekst cudzy (skraca, streszcza, rozbudowuje); formułuje pytania związane z utworem; głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej.	-dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje); -formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu; -głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację.	różnorodne przykłady ilustrujące argumenty; -podsumowuje rozważania; -rozpoznaje w różnych tekstach środki perswazji i manipulacji, wskazuje ich funkcję; -zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; -samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje); formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu; -interpretuje głosowo utwór literacki, starając się zaciekawić słuchacza.	-podaje trafne przykłady i omawia je w sposób pogłębiony; -formułuje wnioski; -rozpoznaje w przekazach medialnych mechanizmy perswazji i manipulacji; -twórczo przekształca cudzy tekst w celu osiągnięcia określonego efektu artystycznego; -formułuje trafne, ciekawe pytania dotyczące warstwy znaczeń naddanych w utworze; -recytuje utwór, prezentując własną interpretację tekstu z wykorzystaniem różnorodnych środków głosowych.
4. Samokształcenie	- korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela; -rozwija nawyk systematycznego uczenia się; -uczestniczy w pracy grupowej, współpracuje z innymi	- korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji; -uczy się systematycznie; -uczestniczy w projektach edukacyjnych; -podejmuje próby prezentowania przygotowanego materiału;	- korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną; - rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania; - wyraża opinie; - aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy	- pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji; - rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii; -aktywnie bierze udział w konkursach.	- samodzielnie i aktywnie poszerza swoją wiedzę oraz pogłębia zainteresowania humanistyczne, korzystając z różnych form i źródeł; -ma własne zdanie i prezentuje je w dyskusji; -z zaangażowaniem włącza się

	w realizacji projektów edukacyjnych; -uczestniczy w programowych wyjściach o charakterze kulturalnym.	-rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie.	indywidualnej lub grupowej.		w realizację projektów edukacyjnych; -aktywnie, z sukcesami bierze udział w konkursach.
--	--	---	-----------------------------	--	--

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.

W przypadku uczniów posiadających opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej wymagania dostosowuje się do ich indywidualnych potrzeb i możliwości oraz zaleceń zawartych w opinii.

W szczególności można stosować:

- wydłużenie czasu pracy;
- krótsze i jednoznaczne polecenia;
- dzielenie zadań na etapy;
- możliwość ponownego przeczytania tekstu;
- pytania pomocnicze;
- schematy, tabele, mapy myśli i plany wypowiedzi;
- ograniczenie przepisywania dużych partii tekstu na rzecz przygotowanych wcześniej przez nauczyciela notatek;
- możliwość korzystania z określonych pomocy dydaktycznych, zgodnie z zaleceniami;
- możliwość udzielania odpowiedzi ustnej, gdy trudność dotyczy przede wszystkim zapisu;
- ocenianie przede wszystkim poziomu opanowania wymaganych wiadomości i umiejętności, z uwzględnieniem specyfiki trudności ucznia.

